

Ilmar Tomusk ei olnud kooli ajal paha poiss, vaid üritas lihtsalt nalja teha

Kohtusime Ilmar Tomuskiga ühel imeilusal ja eriskummaliselt külmal talvapäeval tema ametipostil keeleinspeksioonis. Plaanis oli vestelda eelkõige oleviku teemadel, kuid usutlus

viis meid huvitaval kombel kooli põnevasse minevikku. 32. Keskkooliga on ta seotud palju tihedamalt kui ehk algselt arvata võis. Lisaks sellele, et ta hetkel siin õpetajana töötab, on ta meil 11 aastat ise õppinud. Küll veidi teisel ajal, mil koolis puhusid hoopis teised tuuled.

Tema abikaasa Reet Tomusk õpetab 3. korrusel inglise keelt ja ka kõik nende lapsed on siin suureks kasvanud ning pesast välja lennanud.

Ilmar Tomuski (keskel) esimene koolipäev.

Erakogu

Milline on Teie esimene mälestus 32. Keskkoolist?

Esimene mälestus on 1971. aasta septembrist ja 1. klassi minekust. Samal päeval läksid uude kooli ka minu vanem vend ja õde, kes olid varem õppinud 37. koolis. Vend läks 3. ja õde 4. klassi, rahvast oli kohutavalt palju. Tegu oli selleaegse ühe suurima Eesti kooliga ja juhtus see, et ma läksin kaduma. Mäletan 1. septembrist, kuidas ma mööda neid kohutavalt pikki koridore ringi käisin ja oma vanemaid otsisin.

Meenub Teile veel mõni huvitav seik oma kooliajast?

Õppisin 32. koolis 11 aastat ja juhtus ikka igasuguseid asju. Koolis oli väga põnev käia. Vanemate klasside koolipidudel, mis olid kõigile avatud, toimus mõnikord ka kaklusi, mõnikord käis miilits kohal, nagu seda ikka toona juhtus. Olin osa ühest sõpruskonnast, kes arvasid, et nad oskavad jube hästi nalja teha. Üks neist oli näiteks praegune kunstiajaloolane Juhan Kilumets. Ühiselt andsime välja käsitsi kirjutatud almanahhi „Skisoelu“. Seal kajastasime läbi huumori- ja satiirprisma Nõukogude koolielu. Lugejate seas oli leht ülipopulaarne, kooli juhtkonna hulgas mitte eriti. Paar korda kutsuti meid ka direktori kabinetti. Ühte seinalehte, mis ilmus 1982. aasta

aprillis, õnnestus meil ka paar Nõukogude vastast nalja panna ja sellest tuli üsna suur pahandus. Meie aga ei osanud õieti midagi karta, sest suurimaks ähvarduseks oli väljalend Komsomolist (kommunistlik noorsootühing, kuhu toona kuulusid peaaegu kõik noored). See ähvardus meid eriti ei kõigutanud.

Milline oli Teie lemmikõpetaja?

Neid on selle aja jooksul olnud mitmeid. Loomulikult kuulub nende hulka minu esimene klassijuhataja proua Helgi Kuus. Mainiksin ära ka meie vene keele õpetaja Helle Zimmeri, kes töötab veel praegugi siin koolis. Vene keele õpetaja viis meid ekskursioonile Peterburi (toona kandis see nime Leningrad). Pisut Leningradi-sõidu mälestusi on jõudnud ka minu lasteraamatusse „Kriminaalne suvevaheaeg. Kuuenda A kriminalistid“. Lisaks kuulub lemmikõpetajate hulka meie keskkooli aegne klassijuhataja Malle Hussar, kes mõistis, et me pole sugugi pahad poisid, vaid üritame lihtsalt nalja teha.

Kuidas juhtus nii, et Teist sai õpetaja?

Pärast keskkooli tahtsin ma saada eesti keele õpetajaks, aga mul ei läinud eesti keele kirjand hästi. Küsimus ei olnud üldse mitte õigekirjas, vaid taas minu soovis nalja teha. Ka lõpukirjandis ei õnnestunud mul end tagasi hoida ja sain seetõttu hinde „3“, millega eesti keelt õppima ei pääsenud. Hakkasin õppima hoopis kehalise kasvatuse õpetajaks, kuid juba esimesel kursusel võeti mind sõjaväkke. Kohe pärast sõjaväge tegin üleminekueksamid ja mul avanes siiski võimalus eesti keelt õppida. Õppisin küll vene kooli eesti keele õpetajaks, kuid mind suunati koos naisega (kes on praegu 32. keskkooli inglise keele õpetaja) Kadrina Keskkooli. Kadrinas töötasin viis aastat ning alates 1995. aastast olen keeleinspektsiooni peadirektor. Kõik need 20 aastat olen siiski ka kooliga seotud olnud.

Mida kujutab endast Teie õpetatav aine, milleks on loovkirjutamine?

Väga raske öelda. Mina seostan seda sellega, et keskhariduse omandanud inimene peaks oskama kirjutada erinevates žanrites. Kui on vaja kirjutada luuletust, siis ta saab hakkama. Ta ei kirjuta Shakespeare'i ja Marie Underi tasemel, aga tal on ettekujutus, kuidas värssse seada. Minu jaoks on kirjutamine mõnes mõttes nagu kapist välja tulemine, sest meid õpetatakse koolis peamiselt arutlevat ja kirjeldavat kirjandit koostama. Me oleme kuidagi ainult seda tüüpi kirjandite kammitsais. Igas tekstis peaks olema midagi paeluvat ja erilist. Nagu seda teeb näiteks Andrus Kivirähk, kes paneb toas oleva radiaatori elama ja kui vette kukub kinnas, korraldab ta seal presidendivalimised.

Mis ajendas Teid kirjutama?

Lugu, miks ma kirjutama hakkasin, on väga põnev. Nii põnev, et keegi ei usu. Astrid Lindgren tuli unes mulle külla ja ütles, et Ilmar, nüüd peaks hakkama lastele kirjutama. Nägin seda unenägu kolm päeva enne Lindgreni surma. Unenägudele ei pea väga palju tähelepanu pöörama, aga kui selline koloriitne tegelane ikkagi unes külla tuleb ja nii ütleb, siis mõtlesin, et äkki prooviks tõesti. Siiski läks veel päris mitu aastat, enne kui ma tegelikult sellest sõnumist aru sain.

Millise omadussõnaga iseloomustaksid 32. Keskkooli?

32. kool on olnud alati väga sõbralik. Kui vaadata kooli kohta igasugustes edetabelites, siis on see täiesti tavaline ja keskmine. Lisaks on see veel n-õ numbrikool, Nõukogude ajast säilinud number 32 on ikka alles, samal ajal kui teised koolid on oma numbri ära muutnud. Meie kool proovis ka, uut nime otsiti mitu aastat. Lõpuks jõuti järeldusele, et number sobib meile väga hästi. Number ütleb, et me oleme tavaline keskmine kool, kuid uued inimesed, kes kooli tulevad, saavad väga ruttu aru, et meie koolis on eriliselt sõbralik õhkkond. Kui minu käest küsitakse, kas eelistada eliitkooli või tavalist kooli, ütlen alati, et igal juhul tavalist kooli. Rahulik ja sõbralik õpikeskkond on tohutult tähtis. Kui kellelgi on ette nähtud elus midagi saavutada, saavutab ta selle olenemata koolist. Suurem osa potentsiaali peitub siiski meie sees.

Kuidas sõnastaksite lahti mõisted „õpetamine” ja „õppimine”?

Õpetamine on ennekõike elukogemuse edasiandmine. Teadmisi saab omandada ka raamatuid lugedes ja kõik kohad, näiteks internet, on teadmisi täis. Kindlasti on teadmised väga tähtsad, aga õpetamine on pigem seoste edastamine. Mulle endale meeldib väga keskaegse ülikooli õpikeskkond, kus oli sisuliselt ainult üks õppeaine: filosoofia ehk õpetus mõtlemisest. Kõik tänapäeva teaduse alusepanijad: Galileo, Kepler, Newton, Goethe jt, on kõige laiemas mõttes filosoofid, mõtlejad. Keskkoolis on maailm jagatud õppeaineteks, kuid tegelikkuses on maailm üks tervik. Mina tahaks koolis näha rohkem õppeainete integratsiooni. Õppimine on arutlus iseendast targema inimesega, elukogemuse endasse tõmbamine ja muidugi ka faktiteadmiste omandamine.

Kas 45 aastat on ühe kooli jaoks pigem pikk või lühike aeg?

Tegelikult ikka päris lühike aeg. 45 aastat on küll pool inimese eluiga, mõne puhul isegi natukene rohkem, aga hariduse arengus on see suhteliselt lühike aeg. Eesti vanemad koolid, näiteks Gustav Adolfi Gümnaasium, on üle 300 aasta vanad. 45 aastat ei ole väga pikk aeg, kuid selle ajaga jõuavad juba välja kujuneda traditsioonid ja üks seltskond seal õppinud inimesi ehk

vilistlased. Olen õppinud väga mitmes erinevas koolis ja oma koolideks saan nimetada neist peaaegu kõiki, kuid kõige rohkem „oma” on mulle siiski 32. Keskkool.

Mida soovite 32. Keskkoolile 45. sünnipäevaks?

Eks ikka rahulikku olemist ja sõbralikku meelt! Lisaks on vaja nüüd jõudu soovida, sest riigi hariduskorralduses on oodata muudatusi. Ka Tallinna plaanitakse nn riigigümnaasiume, mistõttu munitsipaalkoolide olukord on keeruline. Tallinnal on küll õigus oma koole edasi pidada, aga see ülesanne läheb palju raskemaks, kui see praegu on. Soovin seega koolile jõudu ja head tervist!

Anna Leena Neering, 11D